

नव जन्चेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

बलिउड अभिनेता सलमान खानसँग सञ्चालित रहेको भिडियो फिल्म "काला हिरण: द ब्याटल फर लिगेसी" छेरे समाचारमा छ । दिल्ली उच्च अदालतले फिल्मको टिजर हटाउन आदेश दिएको छ । अदालतले फिल्मका निर्माता अमित जानीको जनाउँदै सामाजिक सञ्जालबाट टिजरसहित सञ्चालित सामग्री हटाउन निर्देशन दिएको हो । यो फिल्म सन् १९९८ को कालो हरिण सिकार प्रकरणबाट प्रेरित भएको बताइएको छ ।

आजको विचार...

बीपी...
(दुई वेपमा)

ड. गणेशप्रसाद घिमिरे

अभिनेत्री प्रियंका कार्कीको मुख्य भूमिका रहेको फिल्म "मास्टर्नी" को टिजर सार्वजनिक भएको छ । निर्माण पक्षले आइतबार ओपसआर डिजिटलको युट्युबमाफर्त टिजर दर्शकमाझ ल्याएको हो । १ मिनेट १० सेकेन्ड अवधिको टिजरले मुख्य पात्रहरू र कथावस्तुबारे संक्षिप्तता जानकारी दिएको छ । टिजरमा फिल्मको रहस्यमयी कथा र पात्रहरूको परिस्थिति देख्न सकिन्छ । छुट्टा अप्रत्याशित घटना र अपराधघडि उत्पन्न परिस्थिति र त्यसले पात्रहरूको जीवनमा पारेको प्रभावलाई देखाइएको छ ।

□ वर्ष ३२ □ अंक १२ □ २०८३ साउन १२ गते मंगलबार 28 July 2026, Tuesday □ पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

'कक्रोच' आन्दोलनमा पक्राउ परेकालाई रिहा गर्न माग

नयाँ दिल्ली, साउन ११/ भारतको युवा नेतृत्वको 'कक्रोच' आन्दोलनले शिक्षामन्त्री धर्मेन्द्र प्रधानको राजीनामासँगै देशभर भएका प्रदर्शनका क्रममा पक्राउ परेका सबै प्रदर्शनकारीलाई रिहा गर्न सोमबार माग गरेको छ । परीक्षामा प्रश्नपत्र चूहावट तथा अन्य अनियमितताविरोध प्रदर्शन गर्दै आएको अन्तर्गत समूह 'कक्रोच जनता पार्टी' (सीजेपी)ले असम, पश्चिम बङ्गाल, बिहारलगायत राज्यमा विद्यार्थीलाई हिरासतमा राखिएको जानकारी प्राप्त भएको जनाएको छ । "पक्राउ परेकालाई रिहा नगर्नु वा उनीहरूमाथि लगाइएका आपराधिक मुद्दा फिर्ता नलिनु जनविश्वासको उल्लंघन हुनेछ," समूहले विज्ञप्तिमार्फत जनाएको छ । उसले आफ्ना माग पूरा नभए थप आवश्यक कदम चाल्ने चेतावनी दिएको छ । प्रतिस्पर्धात्मक परीक्षामा प्रश्नपत्र चूहावट र अन्य अनियमितता दोहोरिएको भन्दै विद्यार्थी तथा युवामा असन्तुष्ट बढिरहेका बेला शिक्षा मन्त्री प्रधानले राजीनामा दिएका दुई दिनपछि आन्दोलनकारी समूहको उक्त माग आएको हो । प्रदर्शनकारीमाथि दण्डात्मक कारवाही नगर्ने आश्वासन अधिकारीले दिए पनि सरकारले आफ्नो प्रतिबद्धता पूरा नगरेको सीजेपीको आरोप छ । **-रासस**

संरक्षण नहुँदा गिद्ध सङ्कटमा

यदी गिद्ध नहुने हो भने सिनो लामो समयसम्म सङ्केत, दुर्गन्ध फैलिने तथा विभिन्न रोगका जीवाणु फैलिने जोखिम बढ्छ । यसले मानिस र पशु दुवैको स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष असर पार्न सक्छ ।

राजपञ्च रायमाजी

पाल्पा, साउन ११/ पाल्पासहित पहाडी जिल्लामा प्रकृतिको कुचीकारका रूपमा रहेका गिद्ध संरक्षण नहुँदा संकटमा परेका छन् । बासस्थानको समस्या, जनबाधु परिवर्तन, औषधिको प्रयोग र आहारको अभावले गिद्ध संकटमा परेका छन् ।

कुनै समय यहाँको आकाशमा सहजै देखिने गिद्ध आजभोलि देख्न पाइँदैन । विशेष गरी यहाँका बतासेडाँडा, श्रीनगरडाँडा सहित वन क्षेत्र र खुला मैदानमा मृत जानवरमाथि फुन्डिएर देखिने गिद्ध अहिले देख्न मुस्किल पर्छ । गिद्ध प्रकृतिको एक अभिन्न अंग रहे पनि त्यसको संरक्षणमा कुनै पनि चासो नहुँदा लोप उन्मुख अवस्थामा पुगेको पाइन्छ । गिद्ध संरक्षणका लागि कुनै पहल नभएको र यसका लागि सरकारी र स्थानीय तवरबाट पहल हुनसके लोप हुँदै गएका गिद्धको संरक्षण हुने तानसेनका विष्णु अधिकारी को भनाइ छ । उनले भने,

"गिद्धले मेरो सिनो खाएर प्रकृति सफा राख्ने भएकाले मानव स्वास्थ्यका दृष्टिकोणले पनि यसको संरक्षण जरुरी छ, यसका लागि गिद्धको संरक्षण आवश्यक छ ।" गिद्ध संरक्षण गर्न वन कार्यलयले सिमलको रूख कटानीमा रोक लगाई नयाँ वृक्षारोपणको अभियानमा सिमललाई प्राथमिकता दिनुपर्नेमा अधिकारीको जोड छ ।

गिद्धले मेरो जनावरको सिनो छिट्टै खाएर वातावरण सफा राख्ने काम गर्छ । यदि गिद्ध नहुने हो भने सिनो लामो समयसम्म सङ्केत, दुर्गन्ध फैलिने तथा विभिन्न रोगका जीवाणु फैलिने जोखिम बढ्छ । यसले मानिस र पशु दुवैको स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष असर

पार्न सक्छ । विशेषज्ञहरूका अनुसार गिद्धको संख्या घट्नुको प्रमुख कारण पशु उपचारमा प्रयोग गरिएको डाइक्लोफेनाक नामक औषधि हो । यो औषधि प्रयोग गरिएका गाई-भैँसी वा अन्य चौपाया मरेपछि त्यसको मासु खाने गिद्धको भित्रीलाले काम गर्न छोड्छ र केही दिनमै गिद्ध मर्ने गर्छ । यसका अतिरिक्त वन विनाश, खाद्यान्नको अभाव, विपदीको प्रयोग, विषुत् तारमा ठोक्किने दुर्घटना तथा बासस्थानको विनाशले पनि गिद्धको अस्तित्व संकटमा परेको छ ।

जिल्लामा गिद्ध लोप हुँदै जान थालेपछि वातावरण संरक्षणसँग सम्बन्धित विभिन्न संघसंस्थाहरूले

संरक्षणका लागि विद्यालयस्तरमा सचेतना अभियान भने चलाउन थालेका छन् । अघेरी छरछरे सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले डिभिजन वन कार्यालयको सहयोगमा यहाँका विद्यालयहरूमा गिद्ध बासस्थान संरक्षण सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको हो । समूहले केही महिना अघि तानसेनको दमकडा माविका विद्यार्थीहरूलाई गिद्ध संरक्षण बारेमा जानकारी गराएको छ । लोपोन्मुख गिद्ध संरक्षणमा योगदान पुर्‍याउने उद्देश्यले विद्यालयस्तरका विद्यार्थीहरूमा सचेतना फैलाउने अभियान सञ्चालन गरिएको समूहका अध्यक्ष

लोकनाथ घिमिरेले बताए । उनले भने "गिद्ध संरक्षण एक जनाले मात्र गरेर हुँदैन समुदायस्तरको पनि उत्तिकै भूमिका रहन्छ । विद्यार्थीमार्फत समुदायमा सचेतना जगाउन हामीले पहिलो चरणमा विद्यालयस्तरमा सचेतना कार्यक्रम गरिरहेका छौं ।" उनले गिद्ध बस्ने तथा गुँड लगाउने सिमलका रूख मारिँदै गएपछि गिद्धको बासस्थानमा झस आएकोले त्यस्ता रूखहरूको संरक्षण गर्न सके गिद्धको संरक्षण गर्न सकिन्छ भन्ने ज्ञान विद्यार्थीहरूमा पुर्‍याउन सके समुदायमा छिट्टै पुग्न सक्ने आफूहरूले विश्वास लिएको बताए ।

अवैध लागूऔषध सहित तीन जना पक्राउ

पाल्पा, साउन ११/ दाङमा अवैध लागूऔषध सहित तीन जना पक्राउ परेका छन् । केन्द्रीय प्रहरी समाचार कक्षाका अनुसार घोराही उपमहानगरपालिका-१५ न्युरोडाबाट अवैध लागूऔषध ब्राउनसुगर जस्तो देखिने पदार्थ १ सय २० मिलिग्राम र नगद १६ हजार रूपैयाँ सहित २ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेहरूमा सोही उपमहानगरपालिका-४ बस्ने २० को सुदिप चौधरी र सोही उपमहानगरपालिका-१३ बस्ने २० वर्षीया देवीका श्रेष्ठ रहेका छन् । वडा प्रहरी कार्यालय घोराहीबाट खटिएको

आज विश्व हेपाटाइटिस दिवस मनाइँदै

पाल्पा, साउन ११/ आज विश्व हेपाटाइटिस दिवस विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रम गरी नेपालसहित विश्वभर नै मनाइँदैछ । हरेक वर्षको जुलाई २८ तारिखमा मनाइँने हेपाटाइटिसविरोधको दिवस विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरू र चिकित्सकले जनचेतनामूलक कार्यक्रम र अन्तर्क्रिया आयोजना गरी मनाइँदै छन् ।

हेपाटाइटिस भाइरसका कारण हुने कलेजोसम्बन्धी रोग हो । विशेषगरी हेपाटाइटिस बी र सी दीर्घकालीन संक्रमणका प्रमुख कारण मानिन्छन् । समयमै परीक्षण र उपचार नपाउँदा कलेजो सिरोसिस तथा कलेजोको क्यान्सरसम्म हुन सक्ने भएकाले यस रोगप्रति सचेत रहन चिकित्सकहरूले आग्रह गरेका छन् । स्वास्थ्य निकायका अनुसार हेपाटाइटिस बी विरुद्धको खोप प्रभावकारी भएकाले बालबालिकालाई

नियमित खोप लगाउनुका साथै जोखिममा रहेका व्यक्तिले परीक्षण गराउनु आवश्यक छ । हेपाटाइटिस सीको पनि प्रभावकारी उपचार उपलब्ध भएकोले समयमै पहिचान भएमा पूर्ण रूपमा निको

पार्न सकिने बताइएको छ । नेपालमा हुने भाइरल हेपाटाइटिसमा चार प्रमुख छन् । यसमा हेपाटाइटिस 'ए', हेपाटाइटिस 'ड', हेपाटाइटिस 'बी' र हेपाटाइटिस 'सी' रहेका छन् ।

हेपाटाइटिस रोग कलेजोमा सुजन वा सुनिनु हो जुन विभिन्न प्रकारका सङ्क्रामक भाइरस र गैरसङ्क्रामक कारणले स्वास्थ्यमा समस्या निम्त्याउने गर्छ । **-बीबी नितिन वेपमा...**

सम्पादकीय

हेपाटाइटिस दिवसको सन्दर्भ

हरेक वर्ष जुलाई २८ लाई संयुक्त राष्ट्रसंघको आठवनामा विश्वभर हेपाटाइटिस दिवसको रूपमा मनाउने गरिन्छ । आज हेपाटाइटिस बीको जीवाणु पत्ता लगाएका डा.बाराक स्थाभुयल ब्लुम्बर्गको जन्मदिन पनि हो । यही अवसर पारेर हरेक वर्ष जुलाई २८ लाई विश्व हेपाटाइटिस दिवसका रूपमा मनाउने गरिन्छ । यस दिवसको उद्देश्य हेपाटाइटिसका विभिन्न प्रकार, त्यसबाट हुने स्वास्थ्य जोखिम, समयमै परीक्षणको आवश्यकता तथा रोकथाम र उपचारबारे जानकारी फैलानेका कारण हो । विश्व स्वास्थ्यसंघको अनुसार हेपाटाइटिसका कारण हरेक वर्ष लाखौं मानिसले ज्यान गुमाइरहेका छन् । तर विडम्बना, धेरै संक्रमित व्यक्तिलाई आफू संक्रमित भएको जानकारीसमेत हुँदैन । हेपाटाइटिस भनेको कलेजो (तिमर) मा हुने सूजन हो । यो मुख्यतः भाइरसका कारण हुन्छ । हेपाटाइटिस ए, बी, सी, डी र ई गरी पाँच प्रमुख प्रकार छन् । यीमध्ये हेपाटाइटिस बी र सी दीर्घकालीन संक्रमणका प्रमुख कारण हुन्, जसले कलेजोको सिरोसिस र कलेजोको व्यान्सरसम्म निम्त्याउनु सक्छ । समयमै परीक्षण र उपचार गर्न सके यस्ता गम्भीर अवस्थाबाट जोगिन सकिन्छ ।

कलेजो सुनिनुलाई हेपाटाइटिस भनिन्छ । यो अक्स्या आफ्नै सीमित भएर जान पनि सक्छ । कतिपय अवस्थामा बढ्दै गएर कलेजोमा दाग लाग्ने, सिरोसिस हुने वा कलेजोको व्यान्सरमा समेत परिणत हुन सक्छ । हेपाटाइटिस गराउने मुख्य कारण हेपाटाइटिस भाइरसहरू हुन् । यो अन्य मौसमभन्दा वर्षाको समयमा बढी देखापर्छ । यसको बेलेमा उपचार भएन भने लिम्ब-व्यान्सर तथा सिरोसिस आएर लिम्ब हुने सम्भावना हुन्छ । यसलाई एड्सभन्दा पनि खतरनाक मानिन्छ । हेपाटाइटिसविरुद्धको सबैभन्दा प्रभावकारी उपाय भनेको रोकथाम हो । हेपाटाइटिस बी विरुद्ध सुरक्षित र प्रभावकारी खोप उपलब्ध भएकाले सबै बालबालिका तथा जोखिममा रहेका व्यक्तिहरू खोप लगाउनुपर्छ । साथै, व्यक्तिगत सरसफाई, सुरक्षित खानपान, संक्रमणको जोखिम भएका व्यवहारबाट बच्ने र आवश्यक परे नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गराउने बानीले पनि रोगको जोखिम कम गर्ने सहाय हो । सरकारी, स्वास्थ्य संस्था, सञ्चारमाध्यम, शैक्षिक र नागरिक समाजले संयुक्त रूपमा सचेतना अभियान सञ्चालन गर्न आवश्यक छ । हेपाटाइटिसबारे फैलिएका भ्रम हटाउँदै वैज्ञानिक जानकारी जनस्तरसम्म पुर्‍याउनु आजको आवश्यकता हो । रोग लुकाउने होइन, समयमै परीक्षण गराउने र आवश्यक उपचार सुरु गर्ने औपचारिक विकास हुनुपर्छ । विश्व हेपाटाइटिस दिवस केवल संस्कारिक कार्यक्रम मात्रै दिन होइन । यो प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो स्वास्थ्यपति जिम्मेवार बन्न प्रेरित गर्ने अवसर हो ।

Opinion @ Social Network

म कसैलाई उल्टो जवाफ दिन्न,
मेरो सिधा जवाफ नै सबैलाई उल्टो लाग्छ ।
(नबिन कुँवरको फेसबुक स्टेटसबाट www.facebook.com/Nabin.Kunwar)

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोष्ट गरिएका धारणाहरू राख्नेछौ । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalapati मा लगन गर्न सक्नुहनेछ ।

नवजनपेताका दैनिकको रुपमा तपाईंसामु आईरहेको छ । यो पात्रिका अमर स्तरीय अनि पठनीय बनाउनको लागि तपाईंहरूको अमूल्य सुझावहरूको हामीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकवृन्द तपाईंका सुझावहरू दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुन हामी अनुरोध गर्दछौं ।

नवजनचेतना दैनिक

भगवतीटोल तानसेन, पाल्पा

[illegible]

बीपी स्मृतिदिवसमा गाली र ताली किन ?

डा. गणेशप्रसाद धिमिरे

पार्टीको संगठन र व्यवस्थामा नयाँपन ल्याउने उद्देश्यले स्थापित पार्टी आज आमन्नो आन्तरिक संघर्षमा रमलिएको छ । नेपालको राजनीति २०४६ देखि नेपाली कांग्रेसको वरिपरि नै रह्यो । नेपाली कांग्रेसको अगुवाइमा नै नेपालको प्रजातन्त्रका लागि धेरै आन्दोलन भए । आन्दोलनमा सदा कांग्रेस नै केन्द्रमा रह्यो ।

सत्ताव्युत्तर हुन हनु तत्कालीन राजा महेन्द्रले तर सत्ताबाट जानु परे पनि उनले देशको हित, प्रगतिमान प्राप्ति र रक्षाका लागि खोलिएको पार्टी अझ नेपाली कांग्रेस नेपालको राजनीतिमा अपरिहार्य बनेको देखिन्छ । पार्टीको संगठन र व्यवस्थामा नेपाल त्यसो उदरस्थले स्थापित पार्टी अझ आगे आन्तरिक संघर्षमा रमलिएको छ । नेपालको राजनीति २०५६ देखि नेपाली कांग्रेसको वरिपरि नै रह्यो । नेपाली कांग्रेसको अग्रगण्य नेता नेपालको प्रगतिमानताका लागि धेरै अघि बढेका थिए । आन्दोलनमा सदा कांग्रेस नै केन्द्रमा रह्यो । नेपालमा खोलिएका विभिन्न पार्टी नेपाली कांग्रेसले अनुवाद गरेका आन्दोलनमा समाप्ती भए तर मुख्य केन्द्र भने नेपाली कांग्रेस नै रह्यो । आज तिनै पी.पी.से खोलेको पार्टीमा भण्डारेलो मन्त्रिचाको छ । उनको स्तुतिदिशामाई पनि हुनु ठाउँमा मनह्र्यो । विसं. २०८२ सदा पुस महिनामा भएको विशिष्ट महासम्मेलनले गनगकुमार थापालाई सर्वसम्मत पार्टीको सभापति चयन गर्यो । सभापति भए सता उनले आफ्नो सम्मान गनुं परे नेताबाट दिनुनै हकी खाएका छन् । उनो पार्टीमा हकीकरण र पार्टीलाई प्रविधिमा जोड्ने अभियानमा लागेका छन् । उनको केन्द्रीय समितिले उनलाई सहयोग गरेको छ तर उनलाई सभापति पनि नमान्ने, उनको नेतृत्व स्वीकार नगर्ने, आफू नै पार्टीको आधिकारिक छाप घोषणा गर्ने जमातको कमी पनि छैन । त्यो जमात कांग्रेसको हितभन्दा त्यसैले हितमा रमलिएको देखियो । त्यसैले बीपीएम एफ ठाउँमा दोहन हुदै ठाउँमा विभाजन गरियो । उनलाई सम्झदा जे जस्ता अभिव्यक्ति आएको जस्ता जवाफ पनि आइसकेको छ ।

गाली, गाली र गाली

नेपाल प्रजा प्रतिष्ठानको सभाहलमा आफूलाई कंसिभ मान्ने तर नेपालका संवैधानिक निकायले अस्वीकार गरेका पूर्वबहदुर खत्रीको अध्यक्षता बीपीको सभाहलमा गरियो । बीपीले दिनेपछि योगदान र उनले प्रजातन्त्रका लागि गरेका बलिदानका बारेमा उक्त सभामा कुनै किसिमको चर्चा भएन । उनले नै पालको राजनीतिमा दिएको योगदानलाई सम्झिएन । उनले नेपालको राजनीतिमा बनाएको बाटोमा हिँड्ने प्रतिक्रिया पनि आएन । उनिबाट नेपालको शासकीय व्यवस्थाका लागि

[illegible]

कैसे तै त यहाँसम भमे २०५२ साल भरी २४ गत जेलाउन पाटी सभापतिको घर बनाउन र लुटपाट गर्न वर्तमान सभापतिको मानिस गएका निच । कसो विचार । कसो उच्च सोच । कसो तार्किक अभिव्यक्ति यस्ता अभिव्यक्तिसे दिने ताली र यस्ता भावसे पाई प्रभाव कायमा दिन कसैले नसकोको होला ? असको कसो घर जलेको हो । उसैले तत्कालीन सभापतिको घर जलाउन मान्छु भ्यायो भन्नु यथभन्दा होस्तकस अभिव्यक्ति के हुन सक्छ । आजस्यक्रमने बीपीलाई सम्बन्ध । उनलाई आचार बनाएर गाईको बर्षा गयो । पाटी कार्यकर्ताको विश्वाससे जनेने हो । सता जनाको विश्वासमा प्राप्त हुने हो । विश्व २०५९ सालमा काठमाडौंको नगरप्रमुखमा निर्वाचन लडेका बालेन सा (बालेन)को प्रधानमन्त्री हुन्छु भनेर सोचेका थिए र ? तर नेपाली जनताले उनलाई विश्वास गरेर गएको निश्चयमा । यहाँ पाटीका जनता दोषी हुन ? नेपाली कांग्रेसलाई नयाँ ढाँचामा लैजाने प्रयास विशेष महाविश्वविद्यालय गरेको हो । त्यसैले गाली, गाली र गाली नै विवाद समाधानको उपाय हो भन्ने अवस्था भने होइन ।

ताली, ताली र ताली

नेपाली कांग्रेसले बीपी कोइरालालाई
स्वातन्त्रताको अवसर पारेर २०८२
साउन साउन ५ गते जलवायु नजवेतला
जमाने उद्घेष्टमाथि पत्र किन्नौतीदोको
गीत रन यात्रा गर्‍यो । यस यात्रा
को सभाभागी भए भने जानकारी बीपी
राखेको होला ? यहाँ युग पारकट
आरम्भ भएर जाउलखेमा समापन
भएको थियो । साउन ६ गते उक्त
स्वातन्त्रता बीपी कोइरालालाई ४४
स्वातन्त्रताका उपपत्रमा राफिय
सभागृहमा कार्यक्रम आयोजना गरेको
थियो । उक्त कार्यक्रमका सभा
सभापति, उपसभापति, नेपाली कांग्रेसका
संसदीय सल्लाह नेता भीष्मराज आइस्य
आदिले कोइरालाले नेपालको प्रजातन्त्रका
ललल दिएको योगदान बारे चर्चा गरे
उनीहरू शान्ति तरकाले प्रस्तुत भए ।
कसैलाई माली गरेनन् । आफ्ना
अभिरथ्यति स्पष्ट कसमा राखे ।
सभापति थपाले त प्रतिक्रममा बसे
पति वर्तमान प्रजातन्त्रनजीले देशको
विकास दता जनताको हितका लागि
गर्ने हरेक कार्यमा नेपाली कांग्रेसको
सहयोग दहने प्रतिबद्धता जाहेर गरे

लोकतन्त्र मान्ने तरिकाले शासन चलाउने र प्रज्ञामन्त्री तालाश्या हुने हो भने नेपाली कांग्रेस सहिते पनि सहयोगी बनेर रहन सक्दैन भने । नेपाली कांग्रेसले लोकतन्त्रसँग कुनै पनि कुरामा सम्झौता गर्दैन भने । यो शालीन तरिकाले प्रस्तुत भएका सम्भाषितले आफ्ना अग्रबलीहरू समाजजनक सम्बोधन गरे । व्यक्ति कर्मले असल हुने हो । नेपाली कांग्रेसका सम्भाषित गणगकुमार थापा नेपाली हितका साथै देशको हित चाहन व्यक्ति हुन् । उनी मिले बलवृद्ध, तर्कसंगत तरिकाले आफ्ना कुरालाई स्पष्ट रूपमा राख्छन् । लोकतन्त्रको अवधारणा निम्नानुसार होइन जनमुखी बनाउन अप्रग्रह गर्दछन् । समाजमा देखापर्नेका अर्थव्यवस्था र स्थले निर्मयएका जटिलतालाई चिरेर र सत्य र सुन्दर समाज नेपाली कांग्रेसले दिनका सत्य भने विश्वासमा आफूलाई उभ्याउँछन् । नेपाली कांग्रेसको विधानले ऐहिको अधिकारमा टेकेर आफूले पार्टीलाई गति दिने कुरालाई दृढताका साथ राख्छन् । उनीहरूले नैतृत्व गरेको कांग्रेस नै अधिकारिक कांग्रेस हो । अधिकारिक कांग्रेसका सम्भाषित तर्कसंगत रूपमा प्रस्तुत हुन जान्ने छन् । उनले आफ्नो सत्य बोले । पार्टी निर्वाचनमा आफूलाई केन्द्रित गरेर होइन जनचाहामा अनुसर दिनुपर्दछ भने । अर्को धारामा सर्वजनिक, भन्ने आर्को अभिव्यक्तिमा सुकुम्भारीले भोगेको पीडा थियो । उनको बोलीमा आत्मदाह गर्ने गणेश नेपालीयति हृदयभाव थियो । उनले अभिव्यक्त गरेको भाषणमा देशलाई निकटले बाचा थियो । नेपालको गतििकासलाई अघि बढाउने श्रोत थियो । सत्ताका लागि हदैसम्मको सम्झौता थियो । सत्ता प्रतिको लागि गरिने राजनीति थियो । सत्तामा बस्ने आफूलाई केन्द्र मान्ने प्रवृत्ति पनि थिएन । यो नेपाली कार्य संस्कारा सम्भाषितका लागि गरिएको कीर्तन होइन सत्य हो । यथायथ हो । व्यक्तिहरू देशको अर्थव्यवस्थाको अग्र पति हुन् । उनका अभिव्यक्तिमा तालीमा थियो । होच्याउने, गिच्याउने र मर्पाई क्कपि थियो । संसारमा सच्चैमाना ठूलो राजनीतिक दल भारतीय जनता पार्टीले ४७ वर्षका भारतीय नवीनलाई राष्ट्रपति अस्थल बनायो । पूर्व राष्ट्रिय अख्तियार राजनाथ सिंह, अमर शर्मा, भक्ति गद्गरी, जेपी नन्दा आदिले उनकै निर्देशन मानेका हुन् । देशमा तेस्रो तन्त्र प्रज्ञामन्त्री भएका गरेन्द्र मोदी नेपाली नवीनको कार्य कर्ता हुन पाएकोमा नातीको रोजीराखित सहयोगको खुशी व्यक्त गर्दछन् । विशेष महाविश्वविद्यालय जुगेको, निर्वाचन आयोग र सर्वोच्च अदालतले वैधानिक मानेको गणगकुमार थापालाई सम्भाषित नमान्नुका आधार के होला ? बीपी कोइरालाका भाइका होइन तालीका अधिकारी हुन् । उनको स्थिति दिवसमा एगिएको यो भद्दा मजाकाबाहक कै हुनसक्ने । मजाका नभएको । सकिन्छ कांग्रेसमा अटाउने सकिँदैन हिलो नेपाली नयाँ पार्टी गठन गरे किन होइन र परिष्कृत्यरहने हो ?

-इतिमालयन इटकम

मेष : आर्थिक लेनदेनमा सचेत रहनुहोस् । प्रेम जीवन अनावन्मय रहनेछ ।
वृष : साँझको कामबाट लाभ मिलेन ।
मिथुन : सम्बन्धमा घुघुरता बढेछ ।
ज्येष्ठ : गौरव योद्धामा सफलता मिलेन ।
कर्कट : नयाँ अवसर प्राप्त हुनेछ ।
सिंह : आत्मविश्वास बढ्ने दिन हो ।
कन्या : नयाँ सोचले फाइदा दिनेछ ।
समी : सापेक्षिकता सत्यले काम सफलता दिनेछ ।

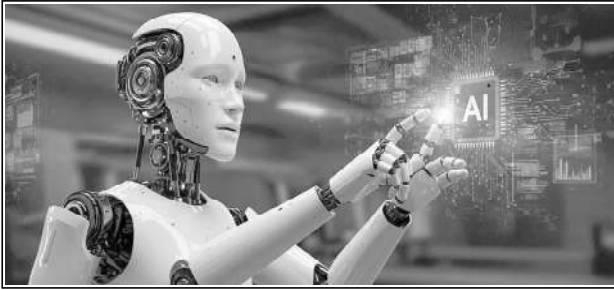
न	तुला : जहायात्मिक भुक्ताव बहनेछ । मन शान्त र सकारात्मक रहनेछ ।
तुष्टिक	: नयाँ काम पढ्ने यात्रा रहेको छ । बेचिने प्रभावित पनि सक्नुहुनेछ ।
घनु	: दाम्पत्य जीवन रमाइलो रहनेछ । पराक्रमशायी जीवन स्वस्थित पनि सक्नुहुनेछ ।
मकर	: व्यक्तित्व प्रबलको सबैको ध्यान खिन्नेछ । नेतृत्वशायी निर्णयले प्रतिक्रिया बढाउनेछ ।
कुम्भ	: सम्पत्तिको जरो पत्ता लगाउनेछ । कार्यशैली सुधारले राम्रो नतिजा मिलेनेछ ।
मीन	: आर्थिक स्पष्टता आउन थालेनेछ । अवसरवादी समयमा सफल सिद्धिनेछ ।

अभि

विज्ञान/सूचना प्रविधि

एआईको शरीर

एक दशकभन्दा केही बढी अवधिमा एआई 'मस्तिष्क'का रूपमा तीव्र गतिमा विकसित भएको छ । यसले सिक्दा, तर्क गर्ने क्षमता र समस्या समाधान गर्ने क्षमतामा उल्लेखनीय प्रगति हासिल गरेको छ । तर, एआईको 'मस्तिष्क' जति तीव्र रूपमा विकसित भएको छ, त्यसको 'शरीर' भने त्यही अनुपातमा विकसित हुन सकेको छैन । टीडीके (टेनेसोलीसीको क्षेत्रमा काम गर्ने जापानी मिल्टेनेसनल कम्पनी) का कर्पोरेट अफिसर तथा कर्पोरेट रणनीति मूल्यायका महाप्रबन्धक तारो इकुशिमका अनुसार एआईको अर्को पुस्तालाई प्रशिक्षण बनाउन यसको भौतिक पक्षको विकास अत्यवश्यक छ । उनका अनुसार टीडीकेको प्रविधिले यो खाडल पुर्न महत्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्छ । 'एआईको नवप्रवर्धन वा विकास केवल साइबर स्पेसमा मात्र भइरहेको छैन, यो भौतिक संसारमा पनि विस्तार भइरहेको छ,' उनले भने । यद्यपि, एआईयुक्त रोबोटहरूले मानवले अपेक्षा गरेको स्तरमा पुग्नअघि अझै धेरै चुनौतीहरू बाँकी रहेको उनले जुलाई ९ मा सिंगापुरमा आयोजित 'रायस्टर् नेक्स्ट' फोरममा सम्बोधन गर्दै बताए । 'आफै सोच सक्ने र स्वतन्त्र रूपमा काम गर्न सक्ने रोबोटहरू बन्नु अत्यन्त रोमान्चक हुन्छ,' उनले भने, 'तर त्यो सम्भव हुनुअघि समाधान गर्नुपर्ने धेरै समस्या छन् । यदि टीडीकेले आग्रा प्रविधिमार्फत ती समस्याको समाधानमा योगदान दिन सक्थो र अफ विश्ववसनीय तथा सुरक्षित रोबोट निर्माणमा संयोग गर्न सक्थो भने हामी निक्कै खुसी हुनेछौं ।' इकुशिमका अनुसार यस्ता समाधान खोज्न साफ्टवेयरहरूमा सहकार्य र समन्वय गर्नु नै सबैभन्दा महत्वपूर्ण हुनेछ । उनले एआई क्षेत्रको तीव्र विकास देखाउने तथ्यांक पनि प्रस्तुत गरे । सन् २०१२ देखि २०२२ सम्म एआई मीडेलको कम्प्युटिङ क्षमता एक करोड (१० मिलियन) गुणा बढेको छ । त्यस्तै विश्वव्यापी डेटा उत्पादन सन् २०३० सम्म ६०० जेटाइबाट पुग्ने अनुमान गरिएको छ । एक जेटाइबाट बाराबर १० खर्ब (१ ट्रिलियन) निगाबाइट हुन्छ, जुन सन् २०२० को स्तरभन्दा करिब १० गुणा बढी हो । एआई भौतिक संसारमा प्रवेश गर्न थालेसँगै ऊर्जा खपत, कनेक्टिभिटी, सेन्सर, सुरक्षा र विश्वसनीयता जस्ता विषयहरू अर्को पुस्ताको बुद्धिमान प्रणालीका प्रमुख चुनौतीका रूपमा देखापरेका छन् । 'सोच्ने' क्षमताभन्दा पनि धेरै आवश्यक इकुशिमका अनुसार एआईसँग केवल बुद्धिमत्ता हुनु पर्याप्त हुँदैन । अहिले धेरैजसो ध्यान एआईलाई 'मस्तिष्क'का रूपमा हेर्नेमा केन्द्रित भए पनि अबको मुख्य चुनौती भनेको त्यसलाई भौतिक वातावरणमा भरपर्दो रूपमा सञ्चालन गर्न सक्षम बनाउनु हो । उनका अनुसार स्वतन्त्र रूपमा सञ्चालन हुने रोबोट व्यापक रूपमा

प्रयोगमा आउनुअघि अफ राम्रो ब्याट्री, अफ संवेदनशील सेन्सर र उच्च गुणस्तरका कम्पोजेन्ट आवश्यक पर्नेछन् । 'यदि तपाईंको रोबोट ३० मिनेटसम्म ब्याट्री सफिएर बन्द भयो वा बरपरको अवस्थालाई गलत रूपमा बुझ्यो भने त्यो अवस्था तपाईंलाई पक्कै मन पर्दैन,' उनले भने ।
फोटोनिक्सबाट ऊर्जा बचत
एआईको भविष्यलाई समर्थन गर्ने महत्त्वपूर्ण प्रविधिमध्ये एक फोटोनिक्स हो । इकुशिमका अनुसार उद्योग अहिले डाटा सेन्टरभित्र सर्भर-टु-सर्भर वा यन्त्र-टु-यन्त्र जडानभन्दा अगाडि बढेर चिपकै नजिक अन्टिक्ल कनेक्टिभिटी प्रयोग गर्ने दिशामा अघि बढिरहेको छ । यस परिवर्तनले ऊर्जा खपत घटाउँदै डेटा प्रसारण क्षमता बढाउन मद्दत गर्न सक्छ । टीडीकेले यस्तो रूपान्तरणलाई सहयोग पुर्याउन फोटोनिक्स उपकरणहरू विकास गरिरहेको जनाएको छ । उनका अनुसार एआईलाई भौतिक संसारमा व्यापक रूपमा विस्तार गर्न ऊर्जा दक्षता अत्यन्त महत्त्वपूर्ण हुनेछ । एआई कम्प्युटिङको बढ्दो मागले डाटा सेन्टरहरूमा ठुलो दबाव सिर्जना गरिरहेको छ, जसका कारण विद्युत खपत र शीतलीकरण (कुलिंग) उद्योगका प्रमुख चुनौती बनेका छन् । उन्नत ताप व्यवस्थापन (थर्मल म्यानेजमेन्ट) र फोटोनिक्सजस्ता प्रविधिले ऊर्जा बचत गर्दै कम्प्युटिङ क्षमता बढाउन महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने उनले बताए ।
भौतिक एआई निर्माण
टीडीकेले उन्नत सेन्सिङ प्रविधिमार्फत एआई प्रणालीलाई भौतिक संसारवारे अफ राम्रो जानकारी दिने प्रविधिको विकासमा ध्यान केन्द्रित गरेको छ । यसै उद्देश्यका लागि कम्पनीले जुलाई २०२२ मा 'टीडीके सेन्सिङ' स्थापना गरेको थियो । यो कम्पनी अत्याधुनिक सेन्सर र सुट्युरेमाफर्त पूर्णमातालायक मर्मत (प्रिडिक्टिभ मेन्टेनेन्स) प्रणाली विकासमा केन्द्रित छ । यस प्रविधि औद्योगिक क्षेत्रमा प्रयोगमा आइसकेको छ । यसले अति संवेदनशील सेन्सरमार्फत अत्यन्त साना परिवर्तनसमेत पत्ता लगाएर वास्तविक समयमा डेटा विश्लेषण गर्छ, जसले समस्या पहिचानगर्ने प्रतिक्रिया दिन सक्षम बनाउँछ । उदाहरणका लागि, काखानामा प्रयोग हुने मोटरमा हुने सूक्ष्म सामान्य कम्पन पत्ता लगाएर उपकरण चिनिनुअघि नै चेतावनी दिन सकिन्छ । उच्च तापक्रम, ध्वनि, दबाव वा कम्पनका कारण उत्पन्न समस्या पनि त्यस्तै र वास्तविक समयमा पहिचान गर्न नियन्त्रण गर्न सकिन्छ ।
स्मार्ट चप्पामा नयाँ युग
टीडीकेले विकास गरिरहेको स्मार्ट चप्पा कम्पनीको तीव्र प्रगतिमा उदाहरणमध्ये एक हो । यी स्मार्ट चप्पाले सञ्चार, तत्काल अनुवाद, नेभिगेसन, स्पेलिङ कम्प्युटिङलगायत विभिन्न क्षेत्रमा प्रयोग हुने सम्भावना बोकेको छ । यसको

उद्देश्य मानिसहरूको दैनिक जीवनलाई अफ सहज बनाउनु हो । 'सफ्टवेअर' कम्पनी अधिग्रहणपछि टीडीकेले प्रयोगकर्ताको अक्षाको चाल पछ्याउने (आई ट्रयाकिङ) तथा उसले कुन वस्तु हेरिरहेको छ भन्ने पछिचाउन गर्ने सक्ने प्रविधि प्राप्त गरेको छ । एआईसँग संयोजन गर्दा यसले आवाज वा स्पर्शमार्फत आदेश दिनुपर्ने आवश्यकता घटाउँदै अफ स्वाभाविक प्रयोगकर्ता अन्तरक्रिया (युजर इन्टरफेस) सम्भव बनाउन सक्छ । टीडीकेका अनुसार स्मार्ट चप्पामा लागि लेजर अन्टिकल इन्जिन आवश्यक हुन्छ । हार्ड डिस्क ड्राइभ (एचडिडि) बाट विकसित नानो-सटीक एलाइनमेन्ट प्रविधिमा आधारित यो नयाँ अवधारणामा कम्पनीको आर्ने रेटिनल प्रोजेक्सन प्रविधि प्रयोग गरिएको छ, जसले प्रयोगकर्ताको अक्षाको रेटिनामा प्रत्यक्ष रूपमा अन्ट्रा-हार्ड फोरके रिजोल्युसनमा जानकारी प्रदर्शन गर्छ । यो उपकरण हल्का, ऊर्जा-दक्ष तथा ठुलो मात्रामा उत्पादन गर्न उपयुक्त बनाइएको छ ।
साइबर स्पेसबाट भौतिक संसारतर्फ
टीडीकेको लक्ष्य केवल छुट्टाछुट्टै कम्पोजेन्ट आपूर्ति गर्नु होइन । एआई डिजिटल संसारबाट भौतिक संसारतर्फ विस्तार भइरहेका बेला कम्पनी ब्याट्री, सेन्सर, इलेक्ट्रोनिक कम्पोजेन्ट र फोटोनिक्समा रहेको आगो विशेषज्ञतालाई संयोजन गरेर समग्र समाधान प्रदान गर्ने दिशामा केन्द्रित भएको इकुशिमले बताए । उनका अनुसार एआईयुक्त पहिलो पुस्ताका रोबोटहरू काखाना र गोदामजस्ता लिमिन्ट वातावरणमा प्रयोग हुने सम्भावना बढी छ, जहाँ तिनको परीक्षण र सुधार गर्न सकिन्छ । 'यदि एबीआई (आर्टिफिसियल नेनेरल इन्टेलिजेन्स) उपलब्ध नभयो भने रोबोटले स्वतन्त्र रूपमा काम गर्न छैन र आफै निर्णय गर्न सक्नेछ,' उनले भने । तर त्यसका चुनौतीहरू पनि थुप्रै छन् । ब्याट्री सफिएपछि रोबोट ३० मिनेटसम्म बन्द हुन्छ । उनले निर्देशन गलत बुझ्न सक्छ । अन्य उपकरणबाट आउने आवाजले उसको काममा अवरोध पुर्याउन सक्छ वा असामान्य व्यवहार गर्न सक्छ । 'रोबोटलाई अफ राम्रो सेन्सर, लामो समय टिकने ब्याट्री, भरपर्दो पाटर्न आपूर्ति र उच्च गुणस्तरका कम्पोजेन्ट आवश्यक छन् । यिनै समाधानमा हामी उपलब्ध गराउन सक्छौं ।' इकुशिमका अनुसार एआईको अर्को चरण केवल बुद्धिमत्ताको विकासले मात्र निर्धारण हुने छैन । बर, वास्तविक संसारमा एआईलाई सुरक्षित, ऊर्जा-दक्ष र विश्ववसनीय रूपमा सञ्चालन गर्न सक्षम बनाउने प्रविधिहरूले नै यसको भविष्य तय गर्नेछन् । रोयस्टर् नेक्स्ट फोरममा उनले अन्त्यमा भने, 'धेरै मानिहरू एआईलाई केवल मस्तिष्कका रूपमा हेर्छन् । तर जब एबीआई बजारमा उपलब्ध हुन्छ, त्यसले भौतिक संसारमा प्रवेश गर्नेछ ।' -**रानीपौडी डटकम**

एनसेल विवाद सुल्झाउने कि बल्झाउने बालेन सरकारकै हातमा

करिब दुई वर्षदेखि कानूनी,

प्रशासनिक र नीतिगत तहमा अल्झिएको एनसेलको स्वामित्व विवाद फेरि निर्णायक मोडमा पुगेको छ । प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पुनः पुनः फर्काउँदै कम्पनीले मन्त्रिपरिषद्का निर्णय, अनुमतिपत्र नवीकरणका क्रममा राखिएको शर्त तथा दूरसञ्चार नियमावलीको दशौं संशोधन पुनरावलोकन गर्न आग्रह गरेको छ । सर्वोच्च अदालतले पनि विवाद प्रशासनिक तवरबाट समाधान गर्न सरकारलाई निर्देशनात्मक आदेश दिइसकेको अवस्थामा अब यो विवाद सुल्झाउने कि फेरि बल्झाउने भन्ने निर्णय सरकारकै हातमा पुगेको देखिएको छ । कम्पनीले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा बुझाएको पत्रमा हालको विवाद केवल एउटा कम्पनीको व्यावसायिक विषय नभई नेपालमा विदेशी लगानीको वातावरण, दूरसञ्चार सेवाको निरन्तरता र नियामकीय विश्ववसनीयतासँग जोडिएको विषय बनेको जनाएको छ । यसअघि २०७२ पुस २३ गते पनि एनसेलले प्रधानमन्त्री कार्यालय, सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग तथा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई यस्तै विषयमा पत्र बुझाइएको थियो । तर हालसम्म कुनै निर्णय वा निर्देशन नआएपछि पुनः प्रधानमन्त्री कार्यालयलाई पत्राचार गरिएको कम्पनीले जनाएको छ । पत्रमा सरकारका केही निर्णय कानूनसम्म नगरेको, अनुमतिपत्र नवीकरणका क्रममा राखिएका शर्त अन्यायपूर्ण रहेको तथा दूरसञ्चार नियमावलीको दशौं संशोधनले कानूनको मूल भावना नै परिवर्तन गरेको भन्दै पुनरावलोकनको माग गरिएको छ । यो विवादको केन्द्रमा १५ मंसिर २०८० मा भएको स्वाभिमूलकता दिवस भएको छ । आश्विनबाट इन्भेस्टमेन्ट यूकेले रेनोड होल्डिङ्समार्फत रहेको आफ्नो ८० प्रतिशत स्वामित्व सेक्कलाइड यूकेलाई हस्तान्तरण गरेपछि विवाद सुरु भएको थियो । नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले शेर ब्रिडिङ्गलाई पूर्वस्वीकृत नभइएको भन्दै उक्त कारोबारलाई तत्काल मान्यता दिन नसक्ने निर्णय गरेको थियो । त्यसपछि विषय सर्वोच्च अदालत पुगे पनि अदालतले रिट खारेज गर्दै सम्बन्धित निकायलाई कानूनबमोजिम निर्णय गर्न निर्देशनात्मक निर्णय दिएको थियो । हाले सर्वोच्च अदालतले अर्को रिटसम्बन्धी आदेशको पूर्ण पाठ सार्वजनिक गर्दै पनि एनसेलको स्वामित्व विवाद प्रशासनिक प्रक्रियामा समाधान गर्न सरकारलाई निर्देशनात्मक आदेश दिएको छ । यसले विवादको अन्तिम निकास सरकारकै निर्णयबाट

छोड्नुपर्ने संकेत गरेको छ । कम्पनीले पछिल्लो पत्रमा फागुन ९, २०८० मा मन्त्रिपरिषद्ले गरेको निर्णय, त्यसका आधारमा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले अनुमतिपत्र नवीकरण गर्दा राखेका शर्त तथा त्यसपछि गरिएको दूरसञ्चार नियमावलीको दशौं संशोधन संविधान, दूरसञ्चार ऐन, विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐनलगायत विधायन कानूनी व्यवस्थासँग मेल नखाने जिकिर गरेको छ । कम्पनीका अध्यक्ष यस्ता निर्णयले विदेशी लगानीकर्ताको सम्पत्तिसम्बन्धी अधिकारमा प्रत्यक्ष असर पारेका छन् । एनसेलले सरकारले स्वाभिमूलकता परिवर्तनलाई विशुद्ध व्यावसायिक कारोबारका रूपमा नहेरी प्रशासनिक र नीतिगत विवादमा रूपान्तरण गरेको दाबी गरेको छ । त्यतिबेला सश्रित उच्चस्तरीय अध्ययन तथा छानबिन समितिको प्रतिवेदनका आधारमा मन्त्रिपरिषद्ले गरेको निर्णयले शेर ब्रिडिङ्गलाई अनावश्यक रूपमा जटिल बनाएको कम्पनीको भनाइ छ । कम्पनीले अहिलेको अवस्था दुई वर्षअघिको भन्दा फरक भइसकेको पनि उल्लेख गरेको छ । ब्रिडिङ्गकर्ताको प्राविधिक, वित्तीय र व्यवस्थापकीय क्षमता पुष्टि नभएको आधारमा प्रारम्भिक निर्णय गरिएको भए पनि त्यसबाट नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले कम्पनीको क्षमता मूल्यांकन गरी पाँच वर्षका लागि अनुमतिपत्र नवीकरण गरिसकेको छ । कम्पनीका अनुसार यस्ता ब्रिडिङ्गकर्ताको क्षमता पुष्टि भइसकेको स्पष्ट भएको छ । निर्णयको आधार कायम नगरेको र शेर ब्रिडिङ्गको सम्पत्तीलाई अनावश्यक रूपमा बल्झाउँदै आएको भन्दै एनसेलले सर्वोच्च अदालतमा रिट खारेज गर्दै सम्बन्धित निकायलाई कानूनबमोजिम निर्णय गर्न निर्देशनात्मक निर्णय दिएको थियो । हाले सर्वोच्च अदालतले अर्को रिटसम्बन्धी आदेशको पूर्ण पाठ सार्वजनिक गर्दै पनि एनसेलको स्वामित्व विवाद प्रशासनिक प्रक्रियामा समाधान गर्न सरकारलाई निर्देशनात्मक आदेश दिएको छ । यसले विवादको अन्तिम निकास सरकारकै निर्णयबाट

क्रममा राखिएको शेर ब्रिडिङ्ग परिवर्तन गर्न नपाइने शर्तप्रति पनि कम्पनीले आपत्ति जनाएको छ । यस्तो शर्तले शेरब्रिडिङ्गको सम्पत्तिसम्बन्धी अधिकार सीमित गर्नुका साथै कम्पनी ऐनले प्रदान गरेका अधिकारसमेत प्रभावित बनाएको कम्पनीको भनाइ छ । पत्रमा सरकारले चाहे अहिले पनि प्रशासनिक निर्णयमार्फत विवाद समाधान गर्न सक्ने विकल्प प्रस्तुत गरिएको छ । मन्त्रिपरिषद्को निर्णय पुनरावलोकन गरी शेर ब्रिडिङ्गको सम्पत्तीलाई स्वीकार गर्ने, आवश्यक परे कानूनबमोजिम नियामकीय शक्तिको गर्ने, अनुमतिपत्र नवीकरणका क्रममा राखिएका विवादित शर्त हटाउने तथा दूरसञ्चार नियमावलीको संशोधित व्यवस्था पुनर्निर्धारण गर्ने विकल्प सरकारसँग रहेको कम्पनीले जनाएको छ । कम्पनीले विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐनअनुसार आवश्यक कागजात सम्बन्धित निकायमा बुझाइसकेको, स्वाभिमूलकता परिवर्तनसँग सम्बन्धित कर कानूनबमोजिम तिर्इसकेको तथा थप कर निर्धारण भए कानूनअनुसार तिर्न तयार रहेको पनि उल्लेख गरेको छ । कम्पनीका अनुसार अहिलेको विवाद कर वा सञ्चालन क्षमताको भन्दा पनि प्रशासनिक निर्णय र नियामकीय व्याख्यासँग सम्बन्धित बनेको छ । एनसेलले यो विवाद लम्बिँदा त्यसको असर कम्पनीमा मात्र सीमित नहुने जनाएको छ । कम्पनीका अनुसार एक करोड ४० लाखभन्दा बढी सेवाग्राही, दूरसञ्चार सेवाको निरन्तरता, प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रोजगारी, राज्यको राजस्व, डिजिटल अर्थतन्त्रको विकास र तथा भविष्यका प्रविधिमा हुने लगानीसमेत यससँग जोडिएको विषय भएकोले सरकारले समयमै स्पष्ट निर्णय गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । बालेन सरकारका सामु अहिले दुई विकल्प देखाएका छन् । एउटा, हालसम्मका निर्णयलाई यथावत राख्दै विवादलाई थप कानूनी र प्रशासनिक प्रक्रियामार्फत घुम्ने, अर्को सर्वोच्च अदालतलाई निर्देशन, परिवर्तित परिस्थिति र वर्तमान वास्तविकतालाई आधार बनाएर निर्णय पुनरावलोकन गर्दै विवादको निकास निकाल्ने । अब एनसेलको विवाद सुल्झाउने कि फेरि बल्झाउने भन्ने उता सरकारको निर्णयले नै दिनेछ । -**आशा कुरा डटकम**

'बेटिङ एप' बन्द गर्दै प्राधिकरण, जानकारी दिन आग्रह

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले अनलाइन सेटिङ (बेटिङ) र अवैधानिक वित्तीय कारोबार हुने दुई लाखभन्दा बढी 'वेबसाइट' तथा 'एप' बन्द गरेको छ । सरकारले शत चैत १३ मा जारी गरेको शासकीय सुधारसम्बन्धी एक सय कार्यसूचीको ४२ औं बुँदामा सेटिङ एप र त्यससम्बन्धी वेबसाइट २४ घण्टाभित्र बन्द गर्ने व्यवस्था समेटिएको थियो । सोही निर्णयअनुसार यसअघि पनि त्यस्ता वेबसाइट बन्द गरिएका थिए भने नयाँ नाममा खुल्ने क्रम जारी रहेपछि पछिल्लो पटक फिफा विश्वकप आयोजना भएता फेरि २ लाख २३ हजार ५६८ वटा त्यस्ता एप तथा वेबसाइट बन्द गरिएको पाँच प्राधिकरणले जनाएको छ । कार्यदलका सदस्य तथा प्राधिकरणका

सहायक निर्देशक एवं इन्जिनियर शोभाप्रकाश महताको अनुसार इन्टरनेट सेवा प्रदायक (आइएसपी) का प्रतिनिधिहरूलाई प्राधिकरणमै राखेर अवैधानिक वेबसाइट चल्ने युआरएलहरू ब्लक गरिएको छ । एउटा बन्द गर्दा अर्को नयाँ नाममा खुल्ने चुनौती रहेकाले 'थेड इन्टेलिजेन्स टुल' प्रयोग गरी

'हन्टिङ' गर्ने गरिएको र यसका लागि छुट्टै जनशक्ति समेत परिचालन गरिएको छ । प्राधिकरणले अवैधानिक वेबसाइटहरूबारे जानकारी भएमा [github.com/NTA-OPM] लिङ्कमा सोसमन्वयी विवरण 'आइडेट' गराउन सकिने समेत अनुरोध गरेको छ । -**नवसाइन खबर डटकम**

प्रधानाध्यापक संघ लुम्बिनी प्रदेशको १२ बुँदे घोषणा पत्र जारी

बुटवल, साउन ११/प्रधानाध्यापक संघ नेपाल (पान) लुम्बिनी प्रदेशले १२ बुँदे घोषणा पत्र जारी गरेको छ । संघले बुटवलमा भएको तेस्रो साधारण सभा तथा प्रशिक्षण कार्यक्रममा फर्कत १२ बुँदे घोषणा पत्र जारी गरेको हो । सबै जिल्ला र स्थानीय तहमा संस्थाको विस्तार र सञ्चालन निर्माण गर्ने भेलाले निर्णय गरेको छ ।

आर्थिक पारदर्शिता बनाउनका लागि बैक मार्फत कारोबार गर्ने, संघका गतिविधिलाई प्रविधिमैत्री बनाउने, संघमा आवद्ध सदस्यहरूलाई डिजिटल सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने खालका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने घोषणा पत्रमा उल्लेख रहेको अध्यक्ष हरिप्रसाद घिमिरेले बताए । प्रधानाध्यापकको माग अनुसार नियमित पेशागत विकास कार्यक्रम र भावी शैक्षिक नेतृत्वका लागि व्यक्तिगत नेतृत्व गर्ने सीपका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बताइएको छ । तीनै तहका सरकार र गैरसरकारी संस्था र विश्व विद्यालयसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने, एकीकृत पाठ्यक्रम र निरन्तर मूल्यांकनलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै सिकालाई जीवनपयोगी र व्यवहारिक बनाउन प्रधानाध्यापकको नेतृत्व सुदृढीकरण गर्ने घोषणा पत्रमा उल्लेख छ । यस्तै विद्यालय, समाज र राष्ट्रमा सकारात्मक सौँच, असल चरित्र, उत्तरदायित्व र अनुशासनको सकारात्मक बृद्धाई विकास गर्न सचेतना अभियान

सञ्चालन गरिने, उत्कृष्ट शिक्षण, विद्यालय व्यवस्थापन, सिकाइ उपलब्धतामा उल्लेखनिय योगदान गर्ने विद्यालय, विधार्थी तथा प्रधानाध्यापकलाई सम्मान तथा पुरस्कार गरिने छ । प्रधानाध्यापक संघ नेपाललाई अनुसन्धानमूखी, पेशागत संस्थाका रूपमा विकास गर्न सम्पूर्ण सदस्य प्रतिक्रिया रहेको घोषणा पत्रमा उल्लेख गरिएको छ । कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि राष्ट्रिय समिति सदस्य मधुसुधन पोखरेलले नेपालको विद्यालय शिक्षालाई गुणस्तरीय, प्रविधिमैत्री, समावेशी तथा परिणाममूखी बनाउनुपर्ने बताए । कार्यक्रममा पान प्रदेश समितिलाई पुनर्गठन गरिएको छ । ज्ञानोदाय माथि बुटवलका प्रधानाध्यापक टिकाराम शर्मा पौडेललाई पान रुपन्देहीको अध्यक्षमा मनोनित गरिएको छ । नहरपुर

माथ्यामिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक धनशिवर गौतमलाई सल्लाहकार र बुटवल माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक होमबहादुर रायमाझीलाई प्रदेश सदस्यमा चयन गरिएको पान प्रदेश अध्यक्ष घिमिरेले बताए । सभामा उपाध्यक्ष कुमराज पौडेलले शैक्षिक प्रतिवेदन र अध्यक्ष हरिप्रसाद घिमिरेले पानको वार्षिक प्रतिवेदन, कोषाध्यक्ष सिर्जना पण्डितले आर्थिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेका थिए । सभामा ११ जिल्लाका कार्य समितिका ३० जनाको सहभागी रहेको थियो । कार्यक्रममा बर्दियाका अध्यक्ष कुमार प्रसाद साकोटाले शिक्षामा ए आईको प्रयोगबारे प्रशिक्षण दिएका थिए । संघका महासचिव होमराज खड्काको सञ्चालनमा कार्यक्रम भएको थियो । **-निवन विरयकन्याता**

खेलकुद समाचार

५५ वर्षको उमेरमा गोल गर्ने 'किङ काजु'

काठमाडौं, साउन ११/पोर्चुगलका क्रिस्टियानो रोनाल्डो ४१ वर्षका भए, धेरैले अब उनी व्यावसायिक फुटबलबाट टाढिने अनुमान गर्दछन् । अर्जेन्टिनाका ३९ वर्षीय लियोनल मेसीले सन्त्यास लिगे चर्चा छ । केप भर्देका ४० वर्षीय भोजिन्हा चिलीको शीर्ष डिभिजन क्लबमा आवद्ध हुँदा अचम्म मान्नेहरू कम छैनन् । तर उनीहरूभन्दा फुटबल २० वर्ष जेठा काजुयोशी मिउराले जापानको तेस्रो डिभिजनमा गोल गरेका छन् । विश्वका सबैभन्दा पाका व्यावसायिक फुटबल खेलाडी मिउराले ५९ वर्षको उमेरमा शनिबार गोल गरेका हुन् ।

जापानका पूर्व राष्ट्रिय खेलाडी मिउरा 'फुकुशिमा युनाइटेड' बाट खेलै आएका छन् । फुकुशिमा युनाइटेडले 'एम्पेरर कप' अन्तर्गत भएको खेलमा 'कुवाकी फुसुकावा' लाई ७-० ले हराउँदा मिउराले ५२औँ मिनेटमा गोल गरे । जापानमा 'किङ काजु' उपनामले चिनिने मिउरा देशका सर्वाधिक मन पराइएका खेलाडीहरूमध्ये एक हुन् । उनी आफ्नो टोलीबाट अग्रपंक्तिबाट खेल्छन् । जापानका लागि ८९ खेलमा ५५ गोल गरेका मिउराले ६० वर्षको उमेरपछिसम्म पनि फुटबल खेलिरहने चाहना व्यक्त गरेका छन् ।

अर्थ/कॉर्पोरेट समाचार

नेप्से ३३ अंकले घट्यो

पाल्पा, साउन ११/ सेयर कारोबार मापक नेप्से परिसूचक सोमबार ३३ दशमलव २८ अंकले घटेको छ । अघिल्ला दुई कारोबार दिन लगातार बढेको नेप्सेमा सोमबार उच्च अंकको गिरावट आएको हो । नेप्से घटेसँगै २ हजार ७ सय १ दशमलव ३२ विन्दुमा अडिएको छ ।

गत शुक्रबारको तुलनामा १ दशमलव २१ प्रतिशतले घट्दा समग्र नेप्से २ हजार ७ सय १ दशमलव ३२ अंकमा ओर्लेको हो । सोमबार कारोबारमा आएकोमध्ये ३६ कम्पनीको सेयर मूल्य बढ्यो भने २३४ कम्पनीको घट्यो भने ५ कम्पनीको मूल्य स्थिर रह्यो । कुल ६९ हजार ८ सय ३ पटकको कारोबारमा १ करोड ३९ लाख २५ हजार ३ सय ३९ कित्ता सेयर किनबेच भए । ती किनबेचमा ६ अर्ब ८ करोड ८ लाख रुपैयाँ बराबरको कारोबार भएको छ ।

कारोबार रकम अघिल्लो दिनको तुलनामा सामान्य घटेको हो । गत शुक्रबार ६ अर्ब २६ करोड ७२ लाख रुपैयाँको सेयर कारोबार भएको थियो । सोमबार कारोबारमा आएका १३ उपसमूहमध्ये बैकिङ र सामूहिक लगानी कोष बाहेक सबैको परिसूचक घटेपछि समग्र नेप्सेमा उच्च अंकले घट्न दबाव पुगेको हो । कारोबार रकमका आधारमा रियालन्स स्पिनिङ्स मिल्स शीर्ष स्थानमा रह्यो । रियालन्स स्पिनिङ्स मिल्सले ३३ करोड बढीको सेयर कारोबार गर्यो । रग्लोबाट आईएमई बैङ्कले २८ करोडको सेयर कारोबार गर्दा रिडी पावरले २२ करोड, कुमारी बैङ्कले १९ करोड र सेन्ट्रल फाइनान्सले १५ करोड मूल्य बराबरको सेयर कारोबार गरे। बैकिङ र म्युचुल फण्डबाहेक अरु बाँकी समूहको उपसूचक नकारात्मक देखिएका बराबरको कारोबार भएको छ ।

आज विश्व हेपाटाइटिस...

...हेपाटाइटिस बी र सीले दीर्घकालीन समस्या निम्त्याउँछ । क्लेजो सिर्सेस, कलेजो क्यान्सर र भाइरल हेपाटाइटिसबाट मृत्युसम्मको कारण हेपाटाइटिस बी र सी रहेको छ । भाइरल हेपाटाइटिस साइलेन्ट किनर पनि भनिन्छ । हेपाटाइटिस बी र सीका अधिकांश विरामीमा लक्षण देखिँदैन, लक्षण नदेखिँदा हिला उपचार गराउने कारण क्यान्सर लाग्ने हुन्छ । हेपाटाइटिस बी र सी एउटा ससूहमा राखिन्छ । रात र रातजन्म पदार्थबाट

सर्ने यो प्रकारको हेपाटाइटिस शारीरिक सङ्क्रमणबाट समेत सव्द छ । सीको सङ्क्रमण धेरै लागुपदार्थ दुर्व्यसनीमा फलेमा देखिने गरेको छ । हेपाटाइटिस बी सङ्क्रमित आमाबाट बच्नमा सक्ने हुन्छ । परिवार र समुदायमा बढी देखिने गर्दछ । चिकित्सकका अनुसार भाइरल हेपाटाइटिस सङ्क्रमण मौन हुने गर्छ । हेपाटाइटिस ए र ड'भन्दा बी र सीको सङ्क्रमण घातक हुने गरेको छ । विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन (डब्ल्यूएचओ)का

अनुसार विश्वभर यी दुई प्रकारका हेपाटाइटिसबाट हरेक दिन फुन्डै आठ हजार नयाँ सङ्क्रमित थपिन्छन् । यसबाट प्रत्येक वर्ष १० लाखभन्दा बढी हेपाटाइटिसका कारण मृत्यु हुने डब्ल्यूएचओको अनुमान छ । विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनको विश्वव्यापी हेपाटाइटिस रणनीतिअनुसार सत्य राष्ट्रमा सन् २०३० सम्म नयाँ हेपाटाइटिस सङ्क्रमण ९० प्रतिशत र मृत्युलाई ६५ प्रतिशतले घटाउने लक्ष्य छ ।

दुई नामधर जन्ममिति फरक परेता पनि त्यति छट्टै भएको सुचना

सर्वसाधारणमा यो सुचना सुचित गरिन्छ को पाया जिल्ला साविकको दलमडाँडा गाविस-३ हाल बननासकाली गाउँपालिका-५ निवासी भारतीय भू.प. सैनिक नं. J.C. 617115F का सुब्बादर राम बहादुर थापा (ना.प्र.मा रामबहादुर माहा) को श्रीमतीको नाम सिटरोल र पेल्ल पट्टामा धन कुमारी थापा र जन्म मिति १९६३ अग्रिल ०२ (२०१४/१२/२०) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा बेल कुमारी माहा, जन्म मिति २०१०/०१/०९ (सन् १९६०अग्रिल १६) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेल्ल अभिलेखमा फरक-फरक नामधर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाे सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सुचित गरिन्छ ।

दुई नामधर जन्ममिति फरक परेता पनि त्यति छट्टै भएको सुचना

सर्वसाधारणमा यो सुचना सुचित गरिन्छ को पाया जिल्ला साविकको दलमडाँडा गाविस-३ हाल बननासकाली गाउँपालिका-५ निवासी भारतीय भू.प. सैनिक नं. 5244692Y का नाबक राम बहादुर थापा (ना.प्र.मा रामबहादुर बराल) को श्रीमतीको नाम सिटरोल र पेल्ल पट्टामा धन कुमारी र जन्म मिति सन् १९६८ अग्रिल २५ (२०२५/०५/१०) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा धनी माया बराल, जन्म मिति २०२४/१०/०९ (सन् १९६८ जनवरी १६) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेल्ल अभिलेखमा फरक-फरक नामधर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाे सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सुचित गरिन्छ ।

दुई नामधर जन्ममिति फरक परेता पनि त्यति छट्टै भएको सुचना

सर्वसाधारणमा यो सुचना सुचित गरिन्छ को पाया जिल्ला साविकको बराहदुर्गा गाविस-५ हाल तानसेन नगरपालिका-५ निवासी भारतीय भू.प. सैनिक नं. J.C. 607659H का सुब्बादर खुम बहादुर थापा (ना.प्र.मा खुम बहादुर राना) को श्रीमतीको नाम सिटरोल र पेल्ल पट्टामा टिका कुमारी थापा र जन्म मिति सन् १९६०अग्रिल १० (२०२३/१०/२८) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा टिका कुमारी राना, जन्म मिति २०२०/०१/१० (सन् १९६३अग्रिल २३) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेल्ल अभिलेखमा फरक-फरक नामधर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाे सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सुचित गरिन्छ ।

दुई नामधर जन्ममिति फरक परेता पनि त्यति छट्टै भएको सुचना

सर्वसाधारणमा यो सुचना सुचित गरिन्छ को पाया जिल्ला साविकको दलमडाँडा गाविस-३ हाल बननासकाली गाउँपालिका-५ निवासी भारतीय भू.प. सैनिक नं. 9418033P का हवलदार पुर्ण बहादुर थापा (ना.प्र.मा पुर्ण बहादुर माहा) को श्रीमतीको नाम सिटरोल र पेल्ल पट्टामा पुष्प कुमारी थापा र जन्म मिति सन् १९६० अग्रिल १० (२०२४/०५/०९) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा पुष्प कुमारी माहा, जन्म मिति २०२४/०८/२४ (सन् १९६० अग्रिल ८) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेल्ल अभिलेखमा फरक-फरक नामधर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाे सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सुचित गरिन्छ ।

दुई नामधर जन्ममिति फरक परेता पनि त्यति छट्टै भएको सुचना

सर्वसाधारणमा यो सुचना सुचित गरिन्छ को पाया जिल्ला साविकको मस्याम गाविस-४ हाल तिनाउ गाउँपालिका-५ निवासी भारतीय भू.प. सैनिक नं. 5344928X का TS NK हर्क बहादुर राना (ना.प्र.मा हर्क बहादुर राना) को श्रीमतीको नाम सिटरोल र पेल्ल पट्टामा सरा देवी र जन्म मिति सन् १९६४ जनवरी १० (२०२०/०८/२६) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा सरा राना, जन्म मिति २०२१/१०/०२ (सन् १९६५ जनवरी १५) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेल्ल अभिलेखमा फरक-फरक नामधर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाे सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सुचित गरिन्छ ।

मन्को आवाज.....

‘यम पनि युनिक, कम पनि युनिक’

युनिक एफ.एम. ९४.३ नेपाइज

शिक्षापीठको लागि सम्पर्कः युनिक रेडियोसुन कम्प्युनिकेशन प्रा.लि.

तानसेन, पाल्पा ०७५-५३९८६६, ५३९९८६६

E-mail news.uniquefm@gmail.com

www.uniquefm94.2.com

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जपजलचेतना दैनिकको आधिकारिक वेबसाइट

शितलपाटी .कम

www.shittalpati.com

डिजिटल पत्रिका